

НБ ЛНУ ім. Івана Франка

14419

НБ ЛНУ ім. Івана Франка

Львівський національний університет
імені Івана Франка

Наукова бібліотека

001-0099629

1217
ХЛОПСЬКА БІБЛІОТЕКА.

VIII.

ЗВІРЯЧИЙ БУДЖЕТ.

Написав Іван Франко.

~~2504~~

Ціна 2 кр.

ЛЬВІВ, 1897.

Накладом редакції „Громадського Голосу“.

З друкарні Народної Станіслава Манецкого і Спілки.
(Готель Жоржа)

+

821.161.2 "18" - 321, Франко

17/07

14419

Львівська Філія
бібліотеки АН УРСР

~~789-40~~

Львівська бібліотека
АН УРСР
№ II- 34231

1897 / 435
I / 3
Q

Не за горами, не за Besкидами, а таки в нашім краю був колись великий та могучий цар, що звав ся Лев, а на прозвище Ситий - їісти - не - хоче. Добрий то цар був і справедливий; ніхто на него ніколи не жалував ся, а як часом хто хотів пожалувати ся, то звичайно ще й не оглянув ся, аж уже був небіщик і спочивав у царських зубах. А був він царем над усею звіриною, над усею птицею, і всі его слухали.

А треба вам знати, що в звірячім царстві була вже від давна така конституція: неограніченої власти ніхто не мав, а кожний їїв тільки того, кого міг зловити, задушити і зі шкүри обдерти. Перед царем усі були рівноправні; він найсильніший, і мав право кожного зловити, задушити, обдерти і зїісти. Під его рукою були поменші губернатори, як от медведі, вовки, а і з них кожний мав таке саме право над меншими від себе.

Чи довго, чи коротко жили звірі під такою конституцією, сего вам уже не скажу. Досить, що настав такий час, що вона їм остогидла гірш хрину і вони сказали до царя Льва:

— Найясніший монархо, скасуй ти тоту собачу конституцію! Коли рівноправність, то най уже буде рівноправність. Ти цар і всі ми хочемо бути під твоєю рукою. Ти у нас один — їйж кого хочеш, дери кого хочеш — твоя воля. Але коли кожний з твоїх губернаторів схоче мати таке саме право і скаже, що й він рівноправний, що він „szlachcic na zagrodzie, główny wojewodzie“, то нам дрібноті, вівцям, курам та зайцям по просту дихати не можна. Таке приходить, що або гинь, або смерть твоя!

Послухав цар Лев тої мови, а що сам був ситий і добродушний, то й каже:

— Щож, мої вірні піддані, правда ваша! Сам бачу, що вам ні в кутні в двері, коли кожний вовк і кожний шуліка схоче над вами збиткувати ся. Буде, дітоньки, по вашому. Теперішню конституцію скасую, коли вам так допекла, і видам нову таку, що всі ви будете рівні перед правом, а

право — то тільки я один. Я один, дітоньки, буду мати до вас право, а решта всі нехай сидять тихо і смирно, і нехай в цілім царстві буде божий супокій! Ніхто не сміє других нападати, ані мордувати, ані кривдити, а хто би поважив са на таке злодійство, то ви тільки спішіть до мене зі скаргою, а я покараю злодія по всій строгости права!

Велико врадували ся всі звірі, почувши таке ласкаве слово від свого царя і розійшли ся по домах. Аж справді, ні стій ні погди, цар велів по всьому царству трубити і бубнити, щоби ніхто не смів другого мордувати, дерти і йїсти і щоби по всьому царству був божий супокій

Гай, гай, як почули про ту нову конституцію медведі, вовки і всякі інші драпіжники! От варто було побачити, який переполох між ними вчинив ся. Не приведи Госноди, такого рику та трубленя наробили по всіх дебрах та гаврах та печерах. А далі як знюхались тай гала драли всі побігли до царя. Обступили єго столицю, що твоя чорна хмара і такого гармідеру наробили, що Лев не знав, який у него десь і де єго голова. А найбільше

ті вовчиці, так і заводили: „А щож наші діточки будуть їїсти? Наші бідні вовченяточка чим прогодуємо? Траву будуть пасти? Кору з дерев гризти? Ще як би були ми, надіючись біди тяжкої, хоч капуста понаквашували! Гай то що варта пісна капуста без солонини! Ой-ой-ой, голо-о-о-овонько наша бідна, недо-о-о-оленько наша несосвітенна!

Слухав, слухав цар Лев того крику і заводу, а далі як не розлютує ся, як бекламцне зубами, як не махне хвостом та перикле своїм здоровенним голосом, то всі звірі трохи зі страху на місці не попадали. Тихо стало так, що хоч мак сій. А Лев до них:

— Мовчіть міні, погані бунтівники! Хто ще раз обізве ся, той живий з місця не рушить ся. А що то ви собі думаете? За кого ви мене маєте? Хиба я не всім звірям цар? Чи я тільки овечий онікуп, козячий приятель, телячий прихильник, курячий батько? Хиба ви всі, медведі, вовки, тигри, орли та яструби, не є такі самі або й ще ліпші мої піддані і діти, як тамті? Чи ви гадаєте, що я на те конституцію видав, щоб ви з голоду дохли,

а тамта голота щоби без перешкоди множилась? Дурень, хто так думає!

Всі драніжники аж лекше відітхнули почувши таку царську мову. Дух в них вступив, хоч і не знали ще, як властиво цар міркує з тою конституцією поступити, щоб і вовки були ситі і кози цілі. А Лев так далі мовив:

— Слухайтеж, яка моя воля! Перший артикул нової конституції каже: Всі звірі рівні перед правом, а право — то цар. Отже від нині я видаю таке право: всі губернаторства касують ся, і ви всі маєте бути при мні, будете становити мій двір, мою прибічну сторожу і мою армію. А прочі звірі мають достарчати для мене і для мого двора поживи. Уложимо бюджет, кільки для всіх вас, для ваших родин потрібно на день стравунку, предложимо той бюджет звірячій раді, вона ухвалить, а тоді всі ви будете жити собі як у Бога за дверми і побачите, що при новій конституції живе ся далеко лішше, ніж без неї. Бо коли давнійше ви ніби то мали право хапати і йїсти всякого, кого тільки подужаєте, то все таки ви мусіли бігати, засідати ся, ловити, нераз бороти

ся і мучити ся, пераз і голоду памліти ся. А тепер усіму тому кінець. Ми ухвалене розложимо на поодинокі громади і вони мусять нам самі все знести і достарчити, так що кождей тільки бери і їйж готове. Знаєте тепер, що значить нова конституція?

Драпіжники трохи зо шкури не повискакували з радости, почувши таке мудре виясненє нової конституції. Справді — подумав собі всякий, — коли звіряча рада ухвалить наш бюджет, то тоді всякий скаже: щож, самі ухвалили, самі того хочете, то й давайте добровільно. А вже цар на те й є царем, щоби звіряча рада ухвалила все те, чого йому треба і чого він зажадає.

І всі почали підскакувати з радости як хто міг найвисше, і вити і ревити і пищати і кричати всіми голосами: „Слава, слава, слава нашому мудрому цареві!“ А далі побравши ся за руки давай виводити перед царським престолом величній народній танець, а хор що найдобірнійших співаків затигнув на дваїцять чотири голоси преславну пісню:

„Многая - гая - гая,
 Многая - гая - гая
 Літа - та - та - та - та - та - та,
 Літа - та - та - та - та - та - та,
 Многая літа!“

Не треба вам і доповідати того, що все їй справді стало ся так, як Лев казав. Медведі, вовки, рисі, шуліки, орли і всякі драпіжники звірячі дуже докладно по-обраховували собі, кільки їм і всьому їїх родови і приплодови потрібно на рік страви. З тих обрахунків цар звелів своїм міністрам уложити бюджет, скликав велику звірячу раду з усеї держави і сказав:

— Ну, дітоньки, маєте, славити Бога, по-ву конституцію, — щож, до вподоби вам вона?

— До вподоби, ваше царське величество!

— закричали всі звірі

— Добре, дітоньки! Дуже мене се тішить. Тепер же вважайте, що вам скажу. Усі ви обов'язані пильнувати єї, як ока в голові і в разі потреби все, але то все що маєте, навіть житє своє, для неї по-святити!

— Кождої хвилі готові ми се зробити! — закричали в патріотичнім одушевленю осли, воли, барани і ирочі звірі.

— Дуже мене тішить ваш патріотизм, сказав Лев. Вірте, що я вмію єго цінити. Конституція, котру я дав вам і котра по вік віка становити буде славу мого правління, дорога міні так само як і вам. Щоби стерегти єї, зберегати як найвисшу святощ і боронити против усякого нарушеня внішнього і внутрішнього, я не тільки готов сам трудитись день і ніч, не жалючи поту й крови, але надто установив постійну сторожу, під котрої охороною кожний з вас, навіть найслабший, може сунокійно спати

— Дай тобі Боже много літ прожити, наш мудрий і милостивий царю! — крикнули всі звірі, хоть уже не так радісно, як першим разом. А цар говорив далі:

— Ось вам обрахунок. На удержанє моє і моєї сторожі маєте давати добровільно те, що тут прописано, а я за те ручу вам, що в цілім краю по віки вічні панувати буде сунокій божий.

Слуги роздали всім послам звірячим друкований рахунок. Заглянули посди в той рахунок, і аж мороз цїнов у кожного по за плечима. Але що вже було робити! Бодай чоловік має чорне на білім, що,

коли і кому має дати і знає, що більше від него не зажадають.

— Секретарю — сказав Лев, — відчитай бюджет, може хто схоче о нім голос забрати!

Тоді підняв ся один старенький осел і сказав:

— Вношу, щоби увільнити пана секретаря від читання. Всі ми прочитали той бюджет і знаємо з гори, що без бюджету не можна. Всі ми віримо своєму цареві і готові для него на все. Для того вношу, щоби рада ухвалила сей бюджет без дискусії, відразу. Хто є за тим, нехай встане з місця.

Всі встали. Бюджет був прийнятий. Від того часу в звірячій царстві запанував правдивий сунокій божий.

Львівська Філія
Бібліотеки АН УРСР

189 фс

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ II- 34231

14419

ХЛОПСЬКОЇ БІБЛ

Φ^{II}
3-435

вийшли доси ось які кнѳ

1. Страйк чи бойкот	2 кр.
2. Пята курія	2 "
3. Як пан собі біди шукав	5 "
4. Свицька конетітуція	5 "
5. Двори і хати	2 "
6. Радікали і радикалізм	4 "
7. Програма р. у. рад. партії	2 "
8. Звірячий бюджет	2 "

Ті книжечки можна замовляти в редакціях хлопських газет:

ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС

(виходить 2 рази на місяць і коштує річно 1 р. 50 кр., адрес: Львів, Кастелівка, ул. Крижова ч. 12), і

Разом з Громадським Голосом видає ся у Львові для освіченійших селян і міщан часопись наукова і політична

ЖИТЕ І СЛОВО,

що виходить раз на місяць книжками по

7—9 аркушів і коштує на рік 5 зр.

